

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Sustainable Ecotourism Development in Prachuap Khiri Khan Province

กาญจนพร ไตรภพ¹ และ พิเศษ ชัยดิเรก²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรภาครัฐที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 179 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ไคสแควร์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 51 - 60 ปี มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท และผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และอายุมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวมมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาพรวม มีผลต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย = 4.05, S.D. = 0.73), ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย = 4.05, S.D. = 0.73) และปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผลกับปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

² อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด

Abstract

The purposes of this research were to: (1) study the level of sustainable ecotourism development of Prachuap Khiri Khan Province, (2) reveal factors affecting sustainable tourism of Prachuap Khiri Khan Province, and (3) investigate causal relationships between factors affecting sustainable tourism and sustainable ecotourism development of Prachuap Khiri Khan Province. Samples used in the research were 179 government officers and private sector employees who involved with tourism in Prachuap Khiri Khan Province. Data were analyzed by using descriptive statistics: percentage, mean, and standard deviation, and inferential statistics: chi-square test and multiple regression analysis.

Research results were as follows: (1) most respondents were male, aged 51-60 years, owned or worked in business, earned a bachelor's degree and had monthly income of 20,001 to 25,000 baht. And, there were a causal relationship between personal characteristics and the sustainable ecotourism development of Prachuap Khiri Khan Province at the significance level of 0.001, and between age and sustainable ecotourism development at the significance level of 0.05. (2) The factor affected the total sustainable tourism of Prachuap Khiri Khan Province at a high level, with a mean of 4.05 and a standard deviation of 0.73. Sustainable ecotourism development of Prachuap Khiri Khan Province was also at a high level, with a mean of 4.05 and standard deviation of 0.73. There were causal relationships between factors of tourism and factors of sustainable ecotourism development of Prachuap Khiri Khan Province at the significance level of 0.01.

Keywords: management, sustainable ecotourism development.

1. บทนำ

องค์การการท่องเที่ยวแห่งโลก ได้ให้คำจำกัดความล่าสุดของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะไม่ใช่เป็นเพียงแค่การท่องเที่ยวขนาดเล็กหรือการตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche tourism segments) โดยทั่วไปการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อการเสมอภาคระหว่างเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงสังคมและวัฒนธรรมของคนทั้งในรุ่นปัจจุบันต่อไปจนถึงคนในอนาคต โดยหลักการและแนวคิดที่สำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในคำจำกัดความของ WTO ประกอบด้วย (1) การท่องเที่ยวต้องตระหนักและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด (2) การเคารพในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของประชาชนพื้นเมือง รวมไปถึงการรู้จักปรับตัวและเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละชุมชน และ (3) การสร้างความเจริญมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนก่อให้เกิดการกระจายของรายได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึงแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว (tourism stakeholder) (องค์การการท่องเที่ยวแห่งโลก (WTO, 2561))

ประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านการท่องเที่ยว มีทรัพยากรพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว หลากหลายกระจายอยู่ในทุกจังหวัด และมีความพร้อมในการสามารถรองรับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีความสวยงามติดระดับโลก มีเอกลักษณ์ต่างจากภูมิภาคอื่น สามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวและยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาอีกจำนวนมาก เมื่อพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ความได้เปรียบด้านทรัพยากรท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย จึงเป็นจุดแข็ง ที่สำคัญและแสดงถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศ (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) และทางกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้นำเสนอตัวเลขสถานการณ์ท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2560 โดยระบุว่า ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติสะสมในปี 2560 จำนวน 34,331,185 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ร้อยละ 8.51 สร้างรายได้กว่า 1,764,957.74 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.04 ส่วนนักท่องเที่ยวไทยมีจำนวน 152 ล้านคน/ครั้ง (1 คนเที่ยวได้มากกว่า 1 ครั้ง/ปี) เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.39 สร้างรายได้กว่า 9.3 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.93 (สถิติถึงวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2560) และจากการคาดการณ์ว่าในปี 2561 รายได้รวมจากการท่องเที่ยวจะสูงถึง 3 ล้านล้านบาท จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ 2 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.44 และจากนักท่องเที่ยวไทย 1 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.16 แต่ประเด็นหนึ่งที่มีการพูดถึงคือ การกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองหลัก (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

ทั้งนี้เพื่อไม่ให้มีการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในเมืองหลัก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้สร้างแนวคิดการพัฒนาภาคการท่องเที่ยวไทยให้กระจายตัวสู่เมืองรองและเน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มากขึ้นจากปี พ.ศ. 2560 โดยได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง 55 จังหวัด เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ภายใต้แคมเปญ “Amazing Thailand Go Local หรือ เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต” โดยมีเป้าหมายเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่เมืองรองและชุมชนไม่น้อยกว่า 10 ล้านคน กระจายโอกาสในเชิงรายได้จากการท่องเที่ยวให้ลงสู่เศรษฐกิจฐานรากไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท ปรับสัดส่วนนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและคนต่างชาติในพื้นที่เมืองหลักต่อเมืองรอง จาก 70: 30 เป็น 65: 35 ในปี พ.ศ. 2561 อีกทั้ง คาดว่าจะสร้างบรรยากาศการท่องเที่ยวไปยังเมืองรองและชุมชนได้อย่างคึกคัก กระตุ้นให้เกิดการเตรียมความพร้อมและพัฒนาพื้นที่สู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมดุลในทุกมิติ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดที่น่าสนใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน เนื่องจากมีเขตแดนติดกับภาคใต้ มีลักษณะเป็นพื้นที่แคบเป็นคาบสมุทรยาวลงไปทางใต้ โดยส่วนที่แคบที่สุดจากเขตแดนไทย-พม่า จนถึงฝั่งทะเล เป็นระยะทาง 11 กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็นทั้งหมด 8 อำเภอ เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ เป็นหนึ่งในสี่จังหวัดภายใต้การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยว 5 ปี (พ.ศ. 2563) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก (Royal Coast) ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพรและจังหวัดระนอง โดยแต่ละจังหวัดมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่โดดเด่นร่วมกัน ด้านโครงสร้างพื้นฐานมีระบบการคมนาคมที่สามารถเดินทางเชื่อมต่อไปยังจังหวัดอื่นได้ทั้งทางรถยนต์ ทางรถไฟ และทางอากาศ ซึ่งให้เห็นว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีศักยภาพในการเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูงจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติด้วยปริมาณของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับทุกปี รวมทั้งการมีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ รองรับการเดินทางท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานสถิติจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2560) ได้มีการจัดทำแผนผังความคิดของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด้านเศรษฐกิจในส่วนของการท่องเที่ยว ดังนี้คือ (1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (2) พัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์และบุคลากร (3) พัฒนาปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ทรัพยากร (4) พัฒนาแหล่งและกิจกรรมการท่องเที่ยว (5) พัฒนารูปแบบบริการท่องเที่ยว (6) พัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกเมน กันตวิริยะและคณะ (2556, น.20) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น ประกอบด้วย ปัญหาและอุปสรรคด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การไหลเข้ามาของกลุ่มนักลงทุนจากภายนอก การกระจุกตัวของเศรษฐกิจเฉพาะในเขตเมือง ปัญหาและอุปสรรคด้านสังคม ได้แก่ ปัญหาเชิงกายภาพ (การจราจรติดขัด, การทุจริตร้านค้าท่องเที่ยว ฯลฯ) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคด้านวัฒนธรรม ได้แก่ การทำวัฒนธรรมเป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว ปัญหาและอุปสรรคเชิงนโยบายด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ ความขัดแย้งเชิงนโยบายระหว่างนโยบายท้องถิ่นกับนโยบายส่วนกลาง

อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางกระแสที่ท้องถิ่นนิยม ที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และให้ความสำคัญกับสิทธิชุมชน เครือข่ายการเรียนรู้และประสานงานวิจัยการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค จึงให้ความสำคัญกับบทบาทของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวของตนเองตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนุญและกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกดังกล่าว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2561) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, (2561, ออนไลน์) ได้นำผลการวิเคราะห์การเติบโตด้านการท่องเที่ยวของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2559 มีมูลค่า 1.912 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 ที่สามารถจัดเก็บได้มูลค่า 1.699 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.5 จะเห็นว่าภาษีที่จัดเก็บได้ในจากธุรกิจท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมที่จัดเก็บจากธุรกิจโรงแรม และภัตตาคาร และปริมาณการใช้ไฟฟ้า ในปี 2559 ลดลงจากปี 2558 ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยลดในอัตราร้อยละ 9.8 6.4 และ 2.5 ตามลำดับ ดังนั้นจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จะต้องเร่งส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กลับมาคึกคักอีกครั้ง ส่งเสริมความเข้มแข็งด้านการพัฒนาบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว เน้นการให้บริการที่ประทับใจ สถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย

จากยุทธศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และเหตุผลดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย ระดับการพัฒนาและปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมถึงปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในแต่ละด้าน เพื่อจะได้ทราบความคิดเห็น ความพึงพอใจและการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวทั้งในส่วนของผู้ประกอบการและบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถนำผลวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางการประยุกต์ หรือแผนการดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นๆ ให้มีความยั่งยืน มีประสิทธิภาพ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในกลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าสำนักงานพัฒนา สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัด หอการค้าจังหวัด นายกองจัดการบริหารส่วนท้องถิ่น นายอำเภอ จำนวนประชากร 74 คน

2) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในกลุ่มผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอทับสะแก จำนวน 28 รายและอำเภอบางสะพาน จำนวน 77 ราย รวมทั้งหมด 105 ราย

3) กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 74 ตัวอย่างและผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 105 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 179 ตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ การสำรวจ (Survey Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมาก การวิจัยให้ความสำคัญกับการเก็บข้อมูลจากเอกสาร แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1) การสร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยการศึกษาจากเอกสาร ทฤษฎี และการทบทวนรายงาน การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อกำหนดขอบเขตของงานวิจัย

และสร้างเครื่องมือในการวิจัยให้ครอบคลุมความมุ่งหมายของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถามการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) อาชีพ (4) ระดับการศึกษา และ (5) รายได้ต่อเดือน จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check List), ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย (1) ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (2) ด้านการกำหนดราคาสินค้าและบริการ (3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (5) ด้านกระบวนการในการให้บริการ (6) ด้านลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว และ (7) ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วยข้อคำถาม 35 ข้อ, ตอนที่ 3 การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย (1) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว (3) ศักยภาพมัคคุเทศก์และบุคคล (4) ปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ทรัพยากร และ (5) ธุรกิจบริการท่องเที่ยว ประกอบด้วยข้อคำถาม 30 ข้อ และ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำหรับ ตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้ ค่าคะแนน 5 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อการท่องเที่ยวมากที่สุด / ระดับการพัฒนามากที่สุด, ค่าคะแนน 4 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อการท่องเที่ยวมาก / ระดับการพัฒนา, ค่าคะแนน 3 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อการท่องเที่ยวปานกลาง / ระดับการพัฒนาปานกลาง, ค่าคะแนน 2 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อการท่องเที่ยวน้อย / ระดับพัฒนาน้อย และค่าคะแนน 1 หมายถึง ระดับที่มีผลต่อการท่องเที่ยวน้อยที่สุด / ระดับพัฒนาน้อยที่สุด

2) การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ประกอบไปด้วยข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และขอบเขตของการวิจัย โดยข้อคำถามในแต่ละข้อมีความเหมาะสม ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบแบบสอบถามตามขั้นตอน คือ (1) นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง ตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเชิงเนื้อหา รวมถึงภาษา และสำนวนที่ใช้ในแบบสอบถาม และ (2) นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแล้วนำมาปรับปรุง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ให้ ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผศ.ดร.นิศยา ลินเธาว์, ผศ.ดร.บำเพ็ญ โมตรีโสภณ และ ผศ.ดร.รัชชา กักดีจิตต์ โดยนำผลของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมารวมกัน คำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (Index of item Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตร (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 249) จากการคำนวณหาค่า IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านครั้งนี้ ได้เท่ากับ 1

3) การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไป ทดสอบ (Try – Out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับประชากรและไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย โดยกลุ่มบุคคลที่ทดลองใช้แบบสอบถามครั้งนี้เป็นประชากรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นครั้งสุดท้ายเพื่อ ตรวจสอบและแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลโดยใช้การเก็บข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ เป็นการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 179 ชุด ซึ่งผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเองโดยการนำแบบสอบถามไปจัดในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหา

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารหนังสือ ตำราทางวิชาการต่างๆ สถิติหรือทะเบียนของหน่วยงาน แหล่งข้อมูลทาง อินเทอร์เน็ต โดยทำการศึกษาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลจากงานวิจัยและสิ่งตีพิมพ์ทั้งในและต่างประเทศ

3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์แล้วมาลงเลขรหัสและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ ด้วยวิธีดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

2) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผลกับปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

3.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) อาชีพ และ (5) รายได้ต่อเดือนกับปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ (1) ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (2) ด้านการกำหนดราคาสินค้าและบริการ (3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (5) ด้านกระบวนการในการให้บริการ (6) ด้านลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว และ (7) ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว แนวคิดของ Kotler, Bowen & Makens (2003, p.5)

2) ตัวแปรตาม คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ (1) การพัฒนาการท่องเที่ยว (2) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (3) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว (4) ศักยภาพมัลติเซกเตอร์และบุคคล (5) ปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ทรัพยากร และ (6) ธุรกิจบริการท่องเที่ยว มาจากแนวคิดและนโยบายของสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อ้างอิงมาจากสำนักงานสถิติจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2560, น.2)

3.6 สมมุติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมุติฐานงานวิจัยไว้ ดังนี้

1) สมมุติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2) สมมุติฐานที่ 2 ปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 179 ชุด มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดปรากฏผลดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล พบว่า

1) การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และ รายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่และค่าร้อยละ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 56.40, มีอายุช่วง 51 - 60 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50, มีอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30, มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00, มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80

2) การทดสอบสมมุติฐาน (สมมุติฐานที่ 1) ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ลักษณะส่วนบุคคล	การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์					
	การพัฒนาการท่องเที่ยว	การบริหารจัดการการท่องเที่ยว	ศักยภาพมัลติเซกเตอร์และบุคคล	ปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ทรัพยากร	ธุรกิจบริการท่องเที่ยว	ภาพรวม
1. เพศ	129.492 0.000	97.045 0.000	100.844 0.000	138.626 0.000	91.056 0.000	111.4126 0.000
2. อายุ	107.324 0.000	78.14 0.000	91.905 0.000	93.38 0.000	83.348 0.000	90.8194 0.000
3. อาชีพ	167.117 0.000	91.933 0.000	100.62 0.000	86.855 0.000	87.704 0.000	106.8458 0.000

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ต่อ)

ρ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ลักษณะส่วนบุคคล	การพัฒนาการท่องเที่ยว	การบริหารจัดการการท่องเที่ยว	ศักยภาพมัคคุเทศก์และบุคคล	ปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ทรัพยากร	ธุรกิจบริการท่องเที่ยว	ภาพรวม
4. ระดับการศึกษา	58.536 0.000	91.547 0.000	38.793 0.000	130.966 0.000	115.592 0.000	87.0868 0.000
5. รายได้ต่อเดือน	136.151 0.000	148.62 0.000	137.76 0.000	169.358 0.000	88.687 0.000	136.1152 0.000

หมายเหตุ * $P < 0.05$

Sig** = 0.001

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปรากฏดังนี้

สมมติฐาน $H_0 : \rho = 0$ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

$H_1 : \rho \neq 0$ มีความสัมพันธ์กัน

ผลสรุปพบว่า ค่า Asymp. Sig. = 0.000 นั่นคือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจึงปฏิเสธสมมติฐาน H_0 นั่นคือ ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < 0.05$

4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้สถิติ (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงผลการศึกษาในภาพรวมและปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวในแต่ละด้าน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับที่มีผลต่อการท่องเที่ยว	ลำดับที่
1. ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (product)	4.05	0.73	มาก	3
2. ราคาของสินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยว (price)	3.96	0.78	ปานกลาง	6
3. สถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว (place)	4.09	0.73	มาก	2
4. การส่งเสริมการตลาด (promotion)	3.95	0.73	ปานกลาง	7
5. กระบวนการให้บริการ (process)	4.04	0.71	มาก	4
6. บุคลากร (people)	4.02	0.73	มาก	5
7. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical evidence)	4.24	0.69	มาก	1
รวม	4.05	0.73	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม มีผลต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Mean=4.05, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับ พบว่า ด้านที่มีผลต่อการท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical evidence) รองลงมา

ได้แก่ สถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว (place), ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (product), กระบวนการให้บริการ (process), บุคลากร (people), ราคาของสินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยว (price) และการส่งเสริมการตลาด (promotion) ตามลำดับ

4.3 ความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากการทดสอบสมมติฐาน (สมมติฐานที่ 2) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังแสดงในตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์	การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์				
	B	S.E.	สปส.Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	1.062	0.187		5.666	0.000
1. ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	0.093	0.041	0.138	2.274	0.024
2. ด้านการกำหนดราคาสินค้าและบริการ	0.094	0.040	0.148	2.358	0.020
3. ด้านช่องทางบริหารจัดการ	0.067	0.042	0.095	1.605	0.110
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.095	0.043	0.138	2.216	0.028
5. ด้านกระบวนการในการให้บริการ	-0.030	0.045	-0.041	-0.654	0.514
6. ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว	0.034	0.046	0.047	0.730	0.466
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	0.271	0.033	0.484	8.118	0.000

หมายเหตุ * $P \leq 0.05$ $R = 0.788$ $R^2 = 0.622$ $F = 40.123$ $Sig = 0.000$

จากตารางที่ 3 พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (t) อยู่ในระดับ 0.788 และพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปรร้อยละ 60.60 – 62.20 และค่า สปส. Beta = -0.041 ถึง 0.484 แสดงว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว	การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์					ภาพรวม
	การพัฒนาการท่องเที่ยว	การบริหารจัดการการท่องเที่ยว	ศักยภาพมรดกเทศก์และบุคคล	ปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ทรัพยากร	ธุรกิจบริการท่องเที่ยว	
1. ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว	0.416	0.457	0.382	0.383	0.293	0.386
2. ด้านการกำหนดราคาสินค้าและบริการ	0.275	0.419	0.456	0.381	0.351	0.376
3. ด้านช่องทางบริหารจัดการ	0.442	0.396	0.308	0.373	0.216	0.347
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.326	0.314	0.499	0.370	0.456	0.393
5. ด้านกระบวนการในการให้บริการ	0.358	0.331	0.319	0.372	0.309	0.338
6. ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว	0.379	0.390	0.366	0.367	0.419	0.384
7. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	0.715	0.536	0.391	0.490	0.398	0.506

หมายเหตุ * $P \leq 0.05$ $Sig^{**} = 0.001$

จากตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผล กับปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (r) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผล กับปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มากที่สุดคือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีรองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ด้านบุคลากรทางการท่องเที่ยว ด้านการกำหนดราคาสินค้าและบริการ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านกระบวนการในการให้บริการ ตามลำดับ

5. การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

1) ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 51 - 60 ปี มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท และผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรุณี ลอมเศรษฐี (2554, น.103) กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคล มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและผลการศึกษาทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจได้

2) การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวในภาพรวม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวทั้งหมดว่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มนรัตน์ ใจเอื้อ และคณะ (2017, น.43) ได้กล่าวว่า การกำหนดส่วนประสมทางการตลาดท่องเที่ยว (marketing mix) เป็นการหาปัจจัยทางการตลาดที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศา มัจฉริยกุล (2559, น. 37-39) ที่พบว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดของการท่องเที่ยวได้หวั่นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Product) ที่หลากหลาย ราคา (Price) ที่เหมาะสม การส่งเสริมการตลาด (Promotions) ของการท่องเที่ยวได้หวั่น ประสิทธิภาพที่ดี ที่ได้รับจากปัจจัยด้านบุคคล (People) ของการท่องเที่ยวได้หวั่น ปัจจัยด้านกระบวนการ (Process) ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปท่องเที่ยวได้หวั่นที่ง่ายและสะดวก และปัจจัยด้านกายภาพและการนำเสนอ (Physical Evidence) ของได้หวั่นในภาพรวม

3) การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้

(1) ปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ทรัพยากร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เน้นปัจจัยพื้นฐานด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม (2554, น.203-204) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญ

ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตตลิ่งชัน มีปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำในเขตตลิ่งชันมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริเพ็ญ คาบเพชร (2561, น.3) ได้อธิบาย องค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวหรือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวได้

(2) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมาจากปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ ทรัพยากร แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ ลีดี ก่อกิจความดี (2551, น.112) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานภาครัฐขาดความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหา และขาดงบประมาณ ในการจัดการ ทั้งยังขาดการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ เปรียบเสมือนจิตความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง ให้ดีขึ้น เพื่อพัฒนาการจัดการให้มีมาตรฐานและสร้างการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ จิต ตังวัฒนา (2548, น.52) ได้เสนอว่าการบริหารจัดการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ต้องให้คนในพื้นที่ และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการวางแผน ตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ สอดคล้องกับงานวิจัย ของ นริศา มัจฉริกุล. (2559, น.37-39) ที่พบว่า

(3) การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอันดับสาม รองลงมาจาก ปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ทรัพยากรและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ประกอบการให้ความสำคัญ ในการพัฒนาศักยภาพ การรักษาสถานที่ท่องเที่ยวหรือมุ่งเน้นการพัฒนาสถานที่ ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ กราปัญจะ (2554, น.105) ที่พบว่า รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวและแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้าน อ่าวท่าเลน – บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ควรเกี่ยวข้องกับประเพณีท้องถิ่นหรือการประกอบ อาชีพของชุมชน การพัฒนาควรพัฒนาในด้านการจัดการท่องเที่ยว ด้านความรู้ในท้องถิ่น ด้านเครือข่ายการท่องเที่ยว ด้านประชาสัมพันธ์ด้านความปลอดภัยและด้านสิ่งแวดล้อม

(4) ธุรกิจบริการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย รองลงมาจากปัจจัยพื้นฐานด้าน ท่องเที่ยว/ทรัพยากร การบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แสดงให้เห็นว่า ธุรกิจ บริการท่องเที่ยวไม่ได้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์เป็นอันดับต้นๆ ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้ ความสำเร็จหรือมุ่งเน้นการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวมากกว่าการมุ่งเน้นผลลัพธ์เชิงธุรกิจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม (2554, น.203-204) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตตลิ่งชัน พบว่า ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการ ตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำในเขตตลิ่งชันมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

4) ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (r) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับปัจจัยในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถเรียงลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical evidence) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มากที่สุด เนื่องจากเป็นปัจจัยที่เน้นให้ความสำคัญและเน้นการนำเสนอสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริสา มัจฉริยกุล. (2559, น.37-39) ที่พบว่า การท่องเที่ยวที่ชาวได้ในวันตรงกับสไตล์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ส่งผลให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจหรือพึงพอใจมากต่อการท่องเที่ยวได้วันและคาดว่าจะกลับไปหรือจะกลับไปท่องเที่ยวได้วันอีกแน่ๆ รวมไปถึงยังจะแนะนำให้นักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวได้วันอีกด้วย จุดเด่นของได้วันในสายตาของนักท่องเที่ยวแบบอิสระชาวไทย ได้แก่ อาหาร ค่าใช้จ่ายที่ถูก ความเป็นระเบียบ ความปลอดภัย ความง่ายและสะดวกสบายในการท่องเที่ยวสอดคล้องกับแนวคิดของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2553, น.2) กล่าวว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ยังรวมถึงการจัดบริการอื่นๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดย (1) ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว

(2) ด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว (place) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาจากปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มุ่งเน้นการให้ความสำคัญด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี ลอมเศรษฐิติ (2554, น.103-104) ที่พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวต่างชาติเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่พักและการบริการ ด้านสถานที่หรือช่องทางทางการจัดจำหน่าย ด้านพนักงานให้บริการและด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านราคา โดยมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวต่างชาติในระดับสูง

(3) ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (product) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาจากปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มุ่งเน้นการให้ความสำคัญด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวรองลงมา แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในส่วนปัจจัยทางการตลาด ที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ นริสา มัจฉริยกุล. (2559, น.37-39) ที่พบว่า ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ได้แก่กลุ่มอ้างอิง คือ เพื่อนและครอบครัว และปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดของการท่องเที่ยวได้วันที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Product) ที่หลากหลาย

(4) ด้านกระบวนการให้บริการ (process) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาจากปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยวและด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้านกระบวนการให้บริการมีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณี ลอมเศรษฐี (2554, น.103-104) ที่พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่พักและการบริการ ด้านสถานที่หรือช่องทางทางการจัดจำหน่าย ด้านพนักงานให้บริการและด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการบริการ ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านราคา โดยมีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในระดับสูง สอดคล้องกับแนวคิดของ ลีลี่ ก่อกิจความดี (2551, น.112) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พบว่า หน่วยงานภาครัฐขาดความเอาใจใส่ในการแก้ปัญหา และขาดงบประมาณ ในการจัดการ ทั้งยังขาดการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เปรียบเสมือนขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น เพื่อพัฒนาการจัดการให้มีมาตรฐานและสร้างการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

(5) ด้านบุคลากร (people) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาจากปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและด้านกระบวนการให้บริการ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้านบุคลากรมีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระศักดิ์ กราปัญญา (2554, น.105) ที่พบว่า หลักเกณฑ์กฏกติกาที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน-บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ คือ การกำหนดหลักเกณฑ์กฏกติกา ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล และออกเป็นข้อบัญญัติตำบล เพื่อบังคับใช้ให้ครอบคลุมทุกด้าน

(6) ด้านราคาของสินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยว เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาจากปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ด้านกระบวนการให้บริการและด้านบุคลากร แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้านราคาของสินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม (2554, น.203-204) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวตลาดน้ำในเขตตลิ่งชัน พบว่า ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำในเขตตลิ่งชันมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

(7) ด้านการส่งเสริมการตลาด (promotion) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รองลงมาจากปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคลากรและด้านราคาของสินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยว แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้านการ

ส่งเสริมการตลาดมีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของกอบแก้ว ชัยเดชสุริยะ (2546, น.113) วิจัยเรื่อง การจัดการทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวโดย ชุมชนมีส่วนร่วมของบ้านทุ่งสง จังหวัดกระบี่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนบ้านทุ่งสงโดยใช้ส่วนประสมทางการตลาดทั้ง 7 P's นั้น พบว่า ควรมีการจัดทำรูปแบบการท่องเที่ยวแบบ เป็นแพ็คเกจ ตามความความสนใจของนักท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความน่าสนใจในการเสนอขายสินค้าและความสามารถรองรับการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี รวมถึงการจัดการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อให้ชุมชนบ้านทุ่งสงเป็นที่รู้จักในกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ โดยเสนอแนะว่าชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เป็นที่รู้จัก

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยได้ค้นพบประเด็นและปัญหาต่างๆ ที่น่าสนใจและนำมาสู่การวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อเสนอแนะตามกรอบแนวคิดของการวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่

(1) ควรให้ความสำคัญหรือประเมินผลความสนใจในส่วนของคุณลักษณะส่วนบุคคล เพื่อสร้างความพึงพอใจหรือตอบสนองความต้องการตามกลุ่มที่สนใจโดยเฉพาะหรือเกิดการขยายตัวของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้นในอนาคต

(2) ควรจัดหลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

(3) ผู้ประกอบการควรมีการสร้างเครือข่ายและประสานงานร่วมกันกับหน่วยงานและผู้ประกอบการด้านอื่นๆ ของการท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์แล้วนำมาบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้มีความยั่งยืนและรองรับการท่องเที่ยวต่อไป

2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่

(1) ภาครัฐควรส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยการกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนให้ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการ มีส่วนร่วมในการพัฒนาในด้านต่างๆ เพื่อที่จะสร้างรายได้และมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจชุมชน เพื่อให้มีความมั่นคง ยั่งยืน

(2) ควรพัฒนาเกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่นหรือการประกอบอาชีพของชุมชน พัฒนาการด้านการจัดการท่องเที่ยว ด้านความรู้ในท้องถิ่น ด้านเครือข่ายการท่องเที่ยว ด้านประชาสัมพันธ์ด้านความปลอดภัยและด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและที่สำคัญ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการจัดบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน หรือการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นข้อบกพร่องเพื่อนำไปสู่การแก้ไขและปรับปรุงการปฏิบัติงาน

(3) ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญต่อการยกระดับและขีดความสามารถในการบริหารจัดการของผู้ประกอบการ ดังนั้นการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการเพื่อปรับปรุงคุณภาพการบริการ แนวคิดและการบริหารจัดการใหม่ๆ มาใช้ในองค์กร โดยการกำหนดเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพการบริการให้ชัดเจน

3) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เช่น การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ผลลัพธ์การดำเนินการ การจัดฝึกอบรม เป็นต้น

(2) ควรทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้มาทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ

(3) ควรทำการศึกษาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แบบองค์รวมให้มีความยั่งยืน ในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาโอกาสในการบริหารจัดการให้ได้ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

(4) ควรมีการสร้างความเป็นผู้นำของกลุ่มผู้ประกอบการเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจให้กับผู้ที่มาท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนในวิธีการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ๆ มีความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการ การนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาบริหารจัดการและกระตุ้นพนักงานทุกคนให้มีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในงานและเกิด การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต่อไป

6. บทสรุป

ผู้วิจัย ขอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 51- 60 ปี มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือน 20,001-25,000 บาท และผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ลักษณะส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวในภาพรวม มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย = 4.05, S.D. = 0.73) เรียงตามลำดับ คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical evidence) ด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว (place) ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (product) ด้านกระบวนการให้บริการ (process) ด้านบุคลากร (people) ด้านราคาของสินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยว และด้านการส่งเสริมการตลาด (promotion)

3) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย = 4.05, S.D. = 0.73) เรียงตามลำดับ คือ ปัจจัยพื้นฐานด้านท่องเที่ยว/ทรัพยากร, การบริหารจัดการการท่องเที่ยว, การพัฒนาการท่องเที่ยว, ธุรกิจบริการท่องเที่ยว, สักยภาพมัคคุเทศก์และบุคคล

4) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยสามารถแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ รองลงมาคือ ด้านสถานที่หรือช่องทางทางการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านบุคลากรและด้านราคาของสินค้าและบริการในแหล่งท่องเที่ยวและด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว, กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา*. สืบค้นจาก <https://www.tourism.go.th/>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *กระทรวงการท่องเที่ยวฯ เร่งเครื่องนโยบาย 4.0 จับมือ 9 พันชนมิตร เชื่อมโยงข้อมูลด้านท่องเที่ยวเพื่อความเป็นเลิศ*. สืบค้นจาก <https://www.mots.go.th/>
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *เที่ยวเมืองรอง ลดหย่อนภาษีปี 61*. สืบค้นจาก <http://www.bltbangkok.com/>
- กอบแก้ว ชัยเดชสุริยะ. (2546). *การจัดการทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมของ บ้านทุ่งสง จังหวัดกระบี่*. (Unpublished Master' thesis). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กฤษณ์ภัตต์ เดชวิจารณ์กิจ. (2558). *การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดนครนายกอย่างยั่งยืน*. (Unpublished Master' thesis). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- โกเมน กันตวชิระ อารีย์ นัยพินิจ และ ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2556). *ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเมืองขอนแก่น*. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เดชาธร เงินทองแดง. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและธรรมชาติในจังหวัดนครนายก*. (Unpublished Master' thesis). มหาวิทยาลัยนานาชาติแสดมฟอร์ด.
- นริศา มัจฉริยกุล. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวแบบอิสระบนเกาะไต้หวันของนักท่องเที่ยวชาวไทย*. (Unpublished independent study). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรทิพย์ บุญเที่ยงธรรม. (2554). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยว ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวตลาดน้ำในเขตดลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร*. (Unpublished Master' thesis). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พิมพ์ภัตต์ พงศกรรังศิลป์. ((กันยายน – ธันวาคม 2557).). *การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา บ้านโลกไคร จังหวัดพังงา*, *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(3),72-85.
- มนรัตน์ ใจเอื้อ. (2560). *รูปแบบการตลาดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม : ชุมชนบางหลวง ตำบลบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม*, *วารสารวิชาการศรีปทุม*, 2(2560), 18-22.
- ลีลี ก่อกิจความดี. (2552). *การพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน*. (Unpublished Master' thesis). มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก.
- วิระศักดิ์ กราปัญจะ. (2554). *รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน-บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่*. (Unpublished independent study). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์วิจัยกสิกร. (2561). *แนวโน้มเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวปี 2561*, สืบค้นจาก <http://ttaa.or.th/>
- สำนักงานสถิติจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2560). *แผนผังความคิด (Mind Map) ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. สืบค้นจาก <http://pchkkan.nso.go.th/>
- สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2561). *ปลายทางเกี่ยวกับ ประจวบคีรีขันธ์*, สืบค้นจาก <https://thai.tourismthailand.org/>

-
- อรุณี ลอมเศรษฐี. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเลือกใช้บริการที่พักในเขตกรุงเทพมหานคร*. (Unpublished independent study). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Kotler, P., Bowen, J., & Makens, J. (2003). *Marketing for hospitality and tourism*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- WTO (World Tourism Organization). (2561). *Tourism, a factor of sustainable development*. สืบค้นจาก <http://ethics.unwto.org/>.